

بیانیه شماره ۱

(پیرامون انتخابات مجلس شورای اسلامی)

ان الله يامرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها

آنچه را که نهضت آزادی در ۲۰ مرداد ۶۲ ندا داد، و شعار و خواست همیشگی ما در مبارزات گذشته تا پیروزی انقلاب بوده است، انتخابات بر حق و حق انتخاب کردن مردم می‌باشد. یعنی انتخابات پاک برای تشکیل یک مجلس پاک که اسلامی و مستقل و قوی بوده منبعث و متعلق به ملت باشد و بتواند شعار سه‌گانه مقدس انقلاب را تامین نماید. انتخاباتی که آلوده به انحصار و اختناق و اجبار نباشد. به دور از تبعیض و تحمیل و تزویر و مصون از توهین و تهمت و تهدید و از آزار و تکفیر باشد. انتخاباتی واقعاً آزاد و از هر جهت قانونی با «مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش» بر طبق اصل سوم قانون اساسی.

در انتخابات مجلس شورای اسلامی که در آستانه برگزاری آن می‌باشیم در حقیقت متصدیان و گردانندگان امور، قدرت و اختیاراتی که به آنها داده شده و یا به دست گرفته‌اند باید امانت و حقی بدانند که متعلق به ملت است و اینک به او برگردانده می‌شود، تا آزادانه و مختارانه هر کس را مایل است به نمایندگی مجلس برای اعمال حاکمیت و نظارت برگزیند. چنین تحویل دادن امانت به مردم کشور اجرای امر خدا و قبول حاکمیت علی‌الاطلاق او می‌باشد.

نهضت آزادی ایران هیچ‌گاه آزادی انتخابات را، علیرغم بدگویی‌ها و بداندیشی‌های رایج، به قصد وکیل و وزیر شدن کسان خود عنوان نکرده است، بلکه به خاطر هموطنان عزیز مطالبه‌تأمین آزادی و امنیت و عدالت را می‌نماید، تا داوطلبان و مردم از ترس و یاس بیرون آمده همگی با اطمینان و اعتماد لازم مشارکت در انتخابات بنمایند. برای ما هر کس که آگاهانه و آزادانه از طرف مردم انتخاب شود نماینده است و روی سرمان جا دارد. خواه اداری باشد یا بازاری، روحانی یا روشنفکر، کشاورز یا کارگر و بالاخره حزبی و خطی باشد یا منفرد. مسلماً مجلسی که متشکل از نمایندگان منتخب خود مردم نباشد نمی‌تواند تأمین‌کننده آزادی و امنیت، نگهبان استقلال و مصالح مملکت و روی کار آورنده دولت قسط و عدل جمهوری اسلامی باشد. مجلس که احیاناً کرسی‌های آن برخلاف حقوق مردم و قانون غصب شده باشد چگونه ممکن است واضح قوانین پاک و درست گردد و زیان و خیانتی به ملت نرساند؟

متأسفانه گهگاه که ما حرفی زده‌ایم و حتی اگر گفته‌ایم شب تاریک و روز روشن است، گروهی گفتار ما

---

۱. نساء ۶۱/۵۸ - به درستی که خداوند به شما امر می‌کند امانت‌ها را به اهلش برسانید.

را حمل بر غرض و دشمنی کرده تحریف کلام و قلب حقیقت نموده‌اند. اینها درک نمی‌کنند که اشخاص ممکن است اصولی و طرفدار حق بوده روی علاقه و ایمان به ایران و اسلام اظهارنظر و ایراد انتقاد و مطالبه عمل نمایند.

بعد از نطق قبل از دستور بیستم مرداد ماه در مجلس و سپری شدن دوران توهین و تهمت که توام با حمله و کتک و غارت بود و بهانه آن هم اعتراض بما که چرا مسئله غیرمهم انتخابات مجلس و آزادی آن را مطرح کرده‌ایم، یک دوران امید با عهد و وعده‌های مطلوب پیش آمد. قسمتی از این اظهارات تکرار گفته‌های اعتراض شده ما و تایید خواسته‌های مردود شده ما بود که جا دارد در خاطرها محفوظ بماند و مطالبه شود. از آن جمله است بیانات ذیل که از طرف مقامات و مسئولین جمهوری اسلامی ایران به مناسبت‌های مختلف و تدریجاً ایراد گردیده است.

- آقای رئیس جمهور در مصاحبه مورخ ۱۷ مهر ماه ۶۲ با روزنامه جمهوری اسلامی:

به نظر بنده انتخابات آینده مجلس بهترین انتخاباتی خواهد بود که در این چند سال انجام خواهد شد ... و یک مبارزه سیاسی و انتخاباتی بسیار شیرین در سطح کشور وجود خواهد داشت. - من به آنها (گروه‌های سیاسی مخالف) اطمینان می‌دهم که دولت در کارشان هیچ اخلاقی نخواهد کرد و هر چه می‌توانند در مورد کاندیداهای‌شان تبلیغات انتخاباتی کنند - دولت و دستگاه اجرایی مطلقاً در کار آنها دخالتی نخواهد کرد و مانع کار آنها نخواهد شد - به طور قاطع می‌گویم که انتخابات آینده مجلس جز آزادترین و پرشورترین و بهترین انتخابات خواهد بود.

- آقای رئیس مجلس و امام جمعه موقت تهران در خطبه ۱۱ آذر ماه:

مردم خود را آماده کنند که در این انتخابات سرنوشت‌ساز شرکت کنند - هیچ اجباری ما از لحاظ قانونی انجام نمی‌دهیم و انتخابات آزاد آزاد است که مردم در آن شرکت بکنند (یا نکنند) - در مورد کاندیداها هیچ گونه محدودیتی غیر از آنچه در قوانین آمده وجود ندارد - شیوه انتخابات باید مثبت باشد کسانی که بخواهند با بعد منفی و بدنام کردن رقیب‌های خودشان تبلیغ کنند از نظر ما ... یک گناه است - (نامزدها) اگر می‌توانند بروند سخنرانی کنند، جزوهای بنویسند - تبلیغاتی که متعلق به دولت است باید عادلانه باشد. یک روزنامه که ملک خودش است باید قانون مطبوعات را مراعات کند. - از حالا به استقبال انتخابات بروید و انشاءالله با آزادی کامل و مراعات عدل و انصاف در تبلیغات و مراعات اسلام ...

- آیت‌الله العظمی منتظری در سمینار شوراهای استانی ائمه جمعه منعقد در قم، به تاریخ ۲۲ آذر ماه:

اگر هم روحانیون قم و تهران و دیگر شهرها خواستند مستقیماً در انتخابات دخالت کنند و افراد خوبی را به مردم معرفی نمایند باید به شکلی باشد که مردم نگویند افرادی را به ما تحمیل کردند - مردم خودشان دارای رشد و عقل هستند و همین که ما آنها را ارشاد کردیم یا افرادی را به آنها معرفی نمودیم کافی است. - آقایانی که می‌خواهند کاندیداها را معرفی کنند باید به این نکته اصلی توجه نمایند که مردم باز احساس نکنند قیم دارند، از قم و تهران روحانیون می‌خواهند کسانی را به آنها تحمیل نمایند. یک کودتای خزنده و تدریجی برای از بین بردن فرزندان اصیل انقلاب و

منزوی نمودن آنها به وجود آمده و وضعی پیش آمده که به تدریج افراد مستقل و آزادی که هم تعهد به اسلام دارند و هم سابقه انقلابی و فداکاری داشته‌اند و از طرفی هم عاقل و باکفایت می‌باشند در معرض خطر حذف و انزوا قرار گرفته‌اند و به نظر من این یک خطر بزرگی است.

در قطعنامه سمینار ائمه جمعه در قم، به تاریخ ۲۴ آذر ماه:

همزمان با معرفی کاندیداها و شروع فعالیت‌های انتخاباتی تریبون نماز جمعه نباید وسیله تبلیغ برای گروه یا دسته خاص قرار گیرد. ائمه جمعه ضوابط و معیارهای انتخاب اصلح و شیوه برخوردهای تبلیغاتی و رعایت اخلاق و ضوابط اسلامی را برای مردم تشریح نمایند تا مردم حاضر در صحنه با آگاهی کامل نسبت به کاندیداهای مورد علاقه خود رای دهند. روی جهات مثبت کاندیداها تکیه کرده و از تبلیغات منفی نسبت به سایر کاندیداها خودداری نمایند.

- و بالاخره در راس آنها فرمایشات رهبر انقلاب در ۲۰ آذر ماه خطاب به فقهای شورای نگهبان:

مردم اگر اسلام را، استقلال و آزادی را، نبودن تحت اسارت شرق و غرب را می‌خواهند همه در انتخابات شرکت کنند و در صحنه حاضر باشند. مسئله خوب بودن خود شخص است نه این که از یک دسته خاص باشد نه این که اهل علم باشد، حزبی باشد، بازاری باشد ... عمده موازین آن است که قانون و اسلام تعیین کرده است. اگر عده‌ای جمع شدند و افراد نالایق را معرفی کردند مردم به آنها رای ندهند.

تصریحات و تأکیدات فوق موجب خوشحالی و امیدواری بوده ملت انتظار دارد به وعده‌هایی که این بزرگواران داده‌اند عمل شود ولی در عین این که آنچه گفته شده است شرایط لازم برای آزادی انتخابات می‌باشد شرایط کافی نیست. هم نظریات القایی و مشخصات مافوق قانون اساسی برای نامزدهای نمایندگی اظهار شده است که انحرافی بوده باید رفع نگرانی به عمل آید و هم ضرورت‌های دیگری به لحاظ آزادی واقعی انتخابات باقی مانده است که تا دیر نشده باید تامین گردد.

در دسته اول پاره‌ای شعارهای مذکور در مطبوعات حزبی یا دعاوی مطرح شده در سمینار قم قابل ذکر است که اگر چه از طرف مقامات تایید نگردیده یا بعضی از رهبران اشاره به خلاف آن نیز نموده‌اند، معذک جا دارد در مورد عدم قبول آنها تصریح لازم به عمل آید. مثلاً وقتی می‌نویسند «هنگامی می‌توان یک انتخابات را کاملاً سالم دانست که هم آزادی در آن تامین شده باشد و هم در محیطی دور از تبلیغات گمراه‌کننده انجام گیرد»^۱ ضمن آنکه این کلام حرف نادرستی نیست و تبلیغات گمراه‌کننده عمل ناصحیح می‌باشد، اولاً اشکال در تعریف و تشخیص تبلیغات و گمراه‌کنندگی آن است زیرا که اگر مدعی و قاضی یکی باشد این شرط حربه خطرناکی برای حذف هر مخالف یا ناموافق خواهد بود. ثانیاً در آنجا که می‌نویسند «کسانی که این آزادی را منکر هستند در واقع خواهان آزادی و خیانت هستند»^۲ علاوه بر مشمول آیه شریفه ان بعض الظن اثم بودن این انتساب و اتهام جرم سنگین، خلاف شرع محسوب می‌شود و نقض تأکیدات مکرر آقایان، دایر به التزام به مثبت بودن تبلیغات و خودداری از حمله به رقیبان را

1 سرمقاله روزنامه جمهوری اسلامی مورخ ۶۲/۹/۲۲

2 همان

می‌نماید. ضمناً استدلال کهنه و مکارانه شاه معدوم در زمان سلطه استبداد را به یاد می‌آورد که با سربلندی و غرور خاص می‌گفت «در کشور من همه گونه آزادی وجود دارد جز آزادی خیانت».

بعضی از آقایان شرکت کننده در سمینار قم نیز گفته‌اند «حوزه علمیه و روحانیت تهران بهتر است شرایط کاندیدا شدن را اعلام نمایند» فراموش کرده‌اند که قانون اساسی (و قانون انتخابات که در دست تصویب مجلس می‌باشد) این شرایط را روشن کرده است (و می‌کند). یا بیان قاطعانه دیگری که اظهار شده است «از همه اولی‌تر ائمه جمعه و جماعات‌اند که به دلیل روحانی بودن و تعهد به انقلاب باید توجه و اشراف کامل داشته باشند» تعارض با قانون اساسی دارد که وزارت کشور را مجری انتخابات و شورای نگهبان را ناظر بر آن معین کرده است.

به طوری که در بیانات رهبر انقلاب نیز آمده است مردم هستند که باید حاضر و ناظر در صحنه باشند و تصمیم گیرنده در انتخابات نامزدهای معرفی شده هم مردم‌اند. بدیهی است که معرفی یا تبلیغ نامزدهای نمایندگی از ناحیه هر فرد یا مقام و گروه غیررسمی اشکالی ندارد، اصل این است که به فرموده آیت‌الله منتظری عنوان آزاد نبودن انتخابات و یا مثلاً تحمیل افراد و یا قیم بودن برای مردم پیش نیاید و برخلاف دوران گذشته بپذیریم که «مردم خودشان دارای رشد عقل هستند».

هم چنین اظهار یکی دیگر از آقایان ائمه جمعه که «ما امروز باید از گذشته عبرت بگیریم و رسماً در انتخابات دخالت کنیم» کلام خطرناکی بوده طرز تفکرهای نظام گذشته را به خاطر می‌آورد.

این نکته نیز نباید فراموش شود که خودداری از تبلیغات سوء علیه سایرین و از اعمال خلاف قانون نباید اختصاص به دوران انتخابات و یکی دو روز رای‌گیری داشته باشد و اگر احترام از این اعمال ماه‌ها قبل از دوران فعالیت انتخاباتی رعایت نگردد آزادی انتخابات تحقق نخواهد یافت.

اما آن شرایط و مقدمات که هنوز تامین نگردیده است و تا نشود انتخابات را نمی‌توان آزاد نامید، امنیت و عدالت است. در شرایطی که روزنامه و رسانه‌های گروهی، راه‌پیمایی‌ها و اجتماعات، منابر و نهادها و سنگر نماز جمعه‌ها حالت انحصاری یک طرفه داشته سایرین محروم از این امکانات و از روزنامه یا درج مقالاتشان باشند و علاوه بر آن نامزد نمایندگی شدن و فعالیت انتخاباتی، خارج از حلقه‌های ائتلافی، ملازمه با خطر و حذف داشته باشد همه داوطلبان حاضر به اعلام نامزدی و فعالیت‌های انتخاباتی نخواهند گشت و همه مردم چشم بسته و بدون اعتماد شرکت در انتخابات خواهند کرد.

مهمتر از همه آن که لازم است آن چه وعده داده‌اند و می‌دهند عمل شود و مسئولین و متصدیان به گفته‌های خود عمل نموده و مشمول ملامت و عذاب الهی «کبر مقتا عندالله ان تقولوا مالا تفعلون» نباشند. واقع این امر این است که ما تا به حال در موارد عدیده خلاف گفته‌ها را دیده‌ایم. از آن جمله و به طور نمونه موارد ذیل قابل ذکر می‌باشد:

۱- در پایان تلگرام مورخ ۶۲/۷/۲۱ به عنوان ریاست محترم جمهوری برای برگزاری یک میتینگ عمومی انتخاباتی و حفظ امنیت آن از طرف نیروهای انتظامی پرسش و درخواست نمودیم ولی بلاجواب ماند.

۲- در نامه مورخ ۳۰ مهر ماه به وزارت کشور و به کمیته مرکزی اطلاع دادیم که قصد داریم روز جمعه

۶ آبان ماه در نهضت سمینار برای «تامین آزادی انتخابات» منعقد سازیم (محل برگزاری این سمینار در داخل ساختمان بود و نه در معابر و میدان‌ها که بر طبق قانون احزاب مصوب مجلس شورای اسلامی احتیاج به اجازه وزارت کشور دارد و قبلاً نیز سمینارهای مشابهی را تشکیل داده بودیم) و برای حفاظت و امنیت تقاضای دستور مراقبت کرده و مشکلی در این باره نداشتیم. اما در این مورد چهار روز بعد کلانتری و کمیته مرکزی کتبا اطلاع دادند که وزارت کشور با تشکیل سمینار موافقت ننموده و خواسته‌اند نهضت از برگزاری آن صرف‌نظر و در برقراری نظم و آرامش با مامورین همکاری نماید. ما هم چنین کاری را کردیم. معذک مواجهه با حمله به دفتر و تخریب محل با ضرب و شتم سه نفر از همکاران و بازداشت چند نفر دیگر که به قصد اعلام تعطیل و توضیح در داخل ساختمان آمده بودند، گشتیم، بدون آن که مامورین کمیته و دادستانی اقدام در جلوگیری از حمله مهاجمین و از انهدام و آزارها بنمایند. مقداری از اثاثیه و اموال نهضت و موجودی صندوق را بردند، همچنین اسناد و مدارک و مهر و اوراق ما را بدون صورت مجلس کردن خارج نمودند که تا کنون با وجود مکاتبه با دادستانی انقلاب مرکز و مراجعات مکرر حاضر نشده‌اند عین یا فتوکپی آنها را که مورد احتیاج ماست مسترد نمایند. دنباله ماجرا و رفتاری را که متأسفانه در مجلس شورای اسلامی با دو نفر از نمایندگان تهران آقایان مهندس معین فر و مهندس صباغیان به عمل آمد و خود گواهی بر ادعای آزادی! انتخابات شد. همه می‌دانند و حتی برخلاف اسناد و شواهد آشکار گفتند که اطلاع دادن ما به وزارت کشور پس از اعلام سمینار و پخش تراکت میتینگ بوده است و اعلام نمودند که در مجلس هم آقای مهندس صباغیان اقدام به حمله و کتک نموده‌اند!

۳- نمایش برنامه «آمریکا از ظهور تا سقوط» در تلویزیون که همه دیدند چگونه مشحون از اشارات و نسبت‌های ناروای خلاف واقع علیه دولت موقت و نهضت آزادی ایران است و گویی برای کوبیدن پیشاپیش مشارکت نهضت در انتخابات مجلس تنظیم شده است، کاملاً حالت تبلیغات مغرضانه منفی از ناحیه یک دستگاه دولتی و رسمی را داشته است و تا به حال با درخواست کتبی قانونی ما برای حضور در تلویزیون و توضیح و تکذیب جعلیات موافقت نکرده‌اند.

۴ - سرمقالات و حملات تلویحی یا تصریحی روزنامه جمهوری اسلامی و بعضی از نطق‌های قبل از دستور آقایان نمایندگان مجلس نیز تکمیل نمایشنامه فوق می‌باشد.

۵ - از سه چهار ماه قبل به این طرف بعضی از روزنامه‌فروشی‌های تهران علی‌رغم بازخواست حضوری و بازداشت‌های موقتی که می‌شدند جرات کردند نشریات نهضت را که تا این تاریخ تنها راه توزیع بسیار محدود آن دادن به پست یا توزیع دستی و فروش در غرفه کتاب جلوی دفتر نهضت بود، تحویل گرفته بفروشد، حتی «مرکز توزیع جراید» نیز پخش آنها را پذیرفت ولی پس از حمله ۶ آبان ماه به دفتر نهضت این امکان نیز از نهضت گرفته شده موزعین از قبول و توزیع نشریات ما خودداری می‌نمایند و می‌گویند اجازه نداریم.

۶ - در نامه مورخ ۶۲/۹/۱۲ و با فاصله دو هفته به وزارت کشور نوشتیم اگر مخالفتی ندارند روز جمعه ۲۵ آذر ماه سمیناری در داخل نهضت تحت عنوان «آزادی و انتخابات» منعقد ساخته و در نظر بود آگهی برگزاری این سمینار در جراید کثیرالانتشار، منتشر شود. پنج روز بعد کتباً جواب عدم موافقت وزارت کشور با تشکیل سمینار نهضت رسید و این مخالفت در زمانی صورت می‌گیرد که بعضی از احزاب و

گروه‌ها و همچنین ائمه جمعه، در خراسان و در قم و جاهای دیگر سمینارهای متعددی درباره انتخابات تشکیل داده و می‌دهند.

از اینها گذشته کافی نیست که دولت دخالت و اخلال در فعالیت‌های انتخاباتی گروه‌های ناموافق یا معترض نکند، یا بگوید که نمی‌کنم بلکه باید اجازه ندهند نهادهای انتظامی و غیرانتظامی و سازمان‌ها و گروه‌های غیر مسئول، با عناوین مردمی یا مذهبی و ظاهراً غیررسمی، در مخالفت و به زیان بعضی یا موافقت و به سود بعضی دیگر دخالتی نمایند و عملی انجام دهند.

بسیاری از آشنایان و غیرآشنایان، از تهران و از شهرستان‌ها، از ما می‌پرسند آیا نهضت آزادی در انتخابات شرکت می‌کند، کاندید می‌دهد و داوطلب نمایندگی هستید یا خیر؟ جواب ما این بوده است که داوطلب نمایندگی شدن، کاندید دادن و شرکت کردن در انتخابات در صورت تامین آزادی واقعی انتخابات و اطمینان بر امنیت و عدالت وظیفه‌ای طبیعی می‌باشد.

ربنا لاتزغ قلوبنا بعد ان هدیتنا وهب لنا من لدنک رحمه

نهضت آزادی ایران

تهران ۶۲/۱۰/۱